

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 137/2024-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Luboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **GRAVEL EU s.r.o.**, Plavnica 409, IČO 52 037 215, zastúpenej Mgr. Otom Salokym, advokátom, Hlavná 94, Prešov, proti uzneseniu Okresného súdu Poprad č. k. KK-8Cb/28/2022-341 z 9. novembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. januára 2024 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Okresného súdu Poprad (ďalej aj „okresný súd“) č. k. KK-8Cb/28/2022-341 z 9. novembra 2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Navrhuje napadnuté uznesenie okresného súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Žiada tiež o náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh ústavný súd zistil, že navrhovateľ sa návrhom z 20. októbra 2022 na Okresnom súde Kežmarok v konaní vedenom pod sp. zn. 8Cb/28/2022 domáhal vydania neodkladného opatrenia, ktorým by súd uložil sťažovateľke povinnosť zdržať sa akejkoľvek ťažobnej činnosti nerastných surovín nachádzajúcich sa na špecifikovaných nehnuteľnostiach až do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Kežmarok pod sp. zn. 8Cb/17/2019.

3. Konanie vedené na Okresnom súde Kežmarok pod sp. zn. 8Cb/28/2022 bolo právoplatne skončené 24. júla 2023 po tom, čo Krajský súd v Prešove uznesením č. k. 5Cob/36/2023-251 z 29. júna 2023 o odvolaní sťažovateľky proti uzneseniu Okresného súdu Kežmarok č. k. 8Cb/28/2022-158 z 9. februára 2023 rozhodol tak, že prvoinštančné uznesenie zrušil, konanie

zastavil a vec postúpil Obvodnému banskému úradu v Košiciach. Sťažovateľke priznal nárok na náhradu trov tohto konania vo výške 100 %.

4. Podaním z 15. augusta 2023 sťažovateľka doručila okresnému súdu vyčíslenie výšky trov konania spolu s prílohami, ktorých súčasťou bol aj znalecký posudok č. [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], znalca v odbore ťažby – ložiskovej geológie, evidenčné číslo znalca [REDAKOVANÉ] zo 14. augusta 2023 (ďalej len „znalecký posudok“). Uvádza, že účelom znaleckého dokazovania bolo znaleckým spôsobom stanoviť hodnotu sporu medzi navrhovateľom a odporcom (sťažovateľkou) s cieľom ustáliť výšku trov právneho zastúpenia, resp. odmenu advokáta za 1 úkon právnej služby v zmysle § 10 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

5. Okresný súd Poprad uznesením č. k. KK-8Cb/28/2022-294 z 22. augusta 2023 (ďalej len „uznesenie VSÚ“) rozhodol o výške trov konania tak, že pri ustálení hodnoty sporu, ako aj odmeny advokáta za každý jednotlivý úkon právnej služby nevzal do úvahy znalecký posudok a pri rozhodovaní o trovách konania sa riadil § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky namiesto § 10 ods. 1 vyhlášky.

6. Proti uzneseniu VSÚ sťažovateľka podala sťažnosť a zároveň vznesla námietku zaujatosti sudcu JUDr. Juraja Šteffela. Sťažnosť proti uzneseniu VSÚ podal i navrhovateľ.

7. Okresný súd napadnutým uznesením sťažnosť sťažovateľky zamietol (I. výrok), zmenil uznesenie VSÚ tak, že navrhovateľ je povinný nahradiť odporcovi k rukám právneho zástupcu odporcu trovy konania vo výške 885,38 eur v lehote troch dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto uznesenia (II. výrok) a odporca je povinný nahradiť navrhovateľovi trovy konania o sťažnosti vo výške 108,83 eur v lehote troch dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto uznesenia k rukám právneho zástupcu navrhovateľa (III. výrok).

II.

Argumentácia sťažovateľky

8. Proti napadnutému uzneseniu sťažovateľka podala túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje že:

a) okresný súd nesprávne aplikoval § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky pre výpočet základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby, pričom podľa jej názoru mal aplikovať § 10 ods. 1 vyhlášky a vychádzať z predloženého znaleckého posudku. Napadnuté uznesenie javí podľa nej „znaky sudcovskej svojvôle a arbitrárnosti“;

b) okresný súd sa relevantným spôsobom „nevysporiadal so znaleckým posudkom“;

c) o trovách konania rozhodoval nepríslušný súd, keďže s účinnosťou od 1. júna 2023 došlo k novelizácii Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), a v zmysle § 22 písm. e) je na konanie v obchodnoprávných sporoch príslušný Okresný súd Prešov pre obvod Krajského súdu v Prešove. Sťažovateľka zastáva názor, že v zmysle novelizovanej právnej úpravy bolo povinnosťou Okresného súdu Poprad postúpiť konanie vedené pod sp. zn. KK-8Cb/28/2022 na Okresný súd Prešov ako vecne a miestne príslušný súd okrem iného aj na rozhodnutie o trovách konania, ako aj o prípadnej sťažnosti proti uzneseniu o trovách konania;

d) právne relevantným spôsobom sa okresný súd nevysporiadal s námietkou zaujatosti sudcu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením okresného súdu.

10. Ústavný súd opakovane judikuje, že považuje rozhodovanie všeobecných súdov o trovách konania za integrálnu súčasť civilného procesu a je zásadne výsadou všeobecného súdnictva.

11. Ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnú sťažnosť.

12. Ďalej ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že ak Civilný sporový poriadok vylučuje uplatnenie mimoriadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu o trovách konania (§ 419, § 420 a § 421 CSP), bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva. Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho rozporu s princípmi spravodlivého súdneho konania (I. ÚS 56/2017, I. ÚS 188/2018).

13. Z § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

14. V súvislosti so sťažnostnou argumentáciou sťažovateľky ústavný súd poukazuje na relevantnú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu, v ktorej uvádza:

„Pri rozhodovaní o základnej sadzbe tarifnej odmeny za 1 úkon právnej služby, musí súd zohľadniť, čo je predmetom konania. Predmetom tohto konania je zdržať sa akejkoľvek ťažobnej činnosti nerastných surovín. Teda išlo o zdržanie sa výkonu svojho práva, ktoré nie je možné oceniť peniazmi. Podaným návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia sa nemalo priznať právo, ktorého hodnotu je možné vyjadriť v peniazoch. Neodkladným opatrením sa mala uložiť odporcovi povinnosť zdržať sa akejkoľvek ťažobnej činnosti nerastných surovín. Nejednalo sa o priznanie vlastníckeho práva k nerastným surovinám, ale o zdržanie sa výkonu práva k nerastným surovinám

po dobu do právoplatného skončenia konania vedeného na tunajšom súde pod sp. zn.: 8Cb/17/2019.“

15. Vo vzťahu k námietke sťažovateľky, že jej okresný súd nepriznal náhradu trov za znalecké dokazovanie, okresný súd poukázal v odôvodnení napadnutého uznesenia na § 251 CSP, v zmysle ktorého trovami konania sú iba tie výdavky, ktoré majú priamu súvislosť s uplatňovaním alebo bránením práva. Uviedol, že zákon súčasne stanovuje, že výdavky musia vzniknúť v konaní, teda časový interval, v rámci ktorého možno uvažovať o trovách konania, je striktne ohraničený začatím konania a právoplatnosťou súdneho rozhodnutia, ktorým sa konanie končí. Okresný súd argumentoval, že znalecký posudok bol vyhotovený 14. augusta 2023, pričom rozhodnutie, ktorým sa konanie skončilo, nadobudlo právoplatnosť 24. júla 2023. Teda znalecký posudok, za ktorý odporkyňa (sťažovateľka) žiadala priznať náhradu trov, nebol vynaložený počas konania a zároveň nemá priamu súvislosť s uplatňovaním a bránením práva.

16. Ústavný súd dospel po preskúmaní napadnutého uznesenia k záveru, že okresný súd ústavne akceptovateľným spôsobom vysvetlil dôvody, ktorého ho viedli k zamietnutiu sťažnosti sťažovateľky proti uzneseniu VSÚ, pričom argumentáciu okresného súdu ústavný súd považuje v okolnostiach posudzovanej veci za dostatočnú a založenú na právnych záveroch, ktoré majú oporu v zákone, resp. nepopierajú podstatu, zmysel a účel aplikovaných ustanovení Civilného sporového poriadku a vyhlášky, ako i judikatúre všeobecných súdov vo vzťahu k určovaniu základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby a k rozhodovaniu o výške trov konania.

17. V súvislosti námietkou sťažovateľky, že v jej právnej veci o trovách konania rozhodoval nepríslušný súd, keďže s účinnosťou od 1. júna 2023 došlo k novelizácii Civilného sporového poriadku a v zmysle § 22 písm. e) je na konanie v obchodnoprávných sporoch príslušný Okresný súd Prešov pre obvod Krajského súdu v Prešove, ústavný súd uvádza, že z uznesenia Krajského súdu v Prešove č. k. 5Cob/36/2023-251 z 29. júna 2023 vyplýva, že posudzovaná právna vec (návrh na nariadenie neodkladného opatrenia) patrí do právomoci iného štátneho orgánu, preto okrem iného konanie zastavil a vec postúpil príslušnému orgánu.

18. Odvolací súd tiež priznal sťažovateľke nárok na náhradu trov konania vo výške 100 % vzhľadom na skutočnosť, že v rámci odvolacích námietok bola plne úspešná a vznikli jej trovy aj s ohľadom na to, že bola právne zastúpená, pričom uviedol, že na uvedenú skutočnosť nemá vplyv, že súdne konanie bolo zastavené a vec bola postúpená príslušnému orgánu. Následne bola vec vrátená súdu prvej inštancie (v súlade s § 181 ods. 1 písm. e) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov), ktorý rozhodol o výške náhrady trov konania.

19. Ústavný súd konštatuje, že uvedený postup nepovažuje za ústavne neudržateľný vzhľadom na to, že v právnej veci sťažovateľky už, majúc na zreteli všetky okolnosti posudzovanej veci, nebolo relevantné uvažovať o kauzálnej príslušnosti podľa § 22 písm. e) CSP, a preto jej námietku, že o výške náhrady trov konania nerozhodol príslušný súd, považuje za zjavne neopodstatnenú.

20. Čo sa týka námietky sťažovateľky, že okresný súd sa nezaoberal ňou vznesenou námietkou zaujatosti zákonného sudcu, ústavný súd poukazuje na § 52 ods. 2 CSP, podľa ktorého v námietke zaujatosti musí byť okrem všeobecných náležitostí podania uvedené, proti komu smeruje, dôvod, pre ktorý má byť sudca vylúčený, kedy sa strana uplatňujúca si námietku o dôvode vylúčenia

dozvedela a dôkazy na preukázanie svojho tvrdenia, ktorých povaha to pripúšťa, okrem tých, ktoré nemôže bez svojej viny pripojiť. Na podanie, ktoré nespĺňa náležitosti podľa prvej vety, súd neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá. Ustanovenia o odstraňovaní väd podania sa nepoužijú.

21. Z prílohy ústavnej sťažnosti (podanie sťažovateľky označené ako sťažnosť, námietka zaujatosti z 5. septembra 2023) ústavný súd zistil, že predmetné podanie nespĺňa náležitosti ustanovené § 52 ods. 2 prvou vetou CSP, preto naň okresný súd neprihliadal.

22. Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu ako celku dospel k presvedčeniu, že nevybočuje z aplikačnej praxe všeobecných súdov v súvislosti s rozhodovaním o sťažnosti proti uzneseniu VSÚ o výške náhrady trov konania, nemožno mu pripísať charakter excesu, ktorý by v sebe zahŕňal črty svojvôle, a je preto potrebné ho považovať za výraz autonómneho súdneho rozhodovania, do ktorého ústavný súd nemá dôvod v tomto prípade zasahovať.

23. Z uvedeného vyplýva, že medzi napadnutým uznesením okresného súdu a označenými základnými právami podľa ústavy, ktorých porušenie sťažovateľka namieta, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

24. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. marca 2024

Peter Molnár
predseda senátu